

Gdańsk, dnia 12 maja 2011 r.

OPINIA PRAWNA

W PRZEDMIOCIE WYSOKOŚCI SUMY GWARANCYJNEJ FUNKCJONARIUSZY PUBLICZNYCH Z TYTUŁU ODPOWIEDZIALNOŚCI OC

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 20 stycznia 2011 r. o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenie prawa (Dz. U. 2011 r., Nr 34, poz. 173), dalej zwana „Ustawą”.

Stan prawny:

1. Funkcjonariusz publiczny ponosi odpowiedzialność majątkową w razie łącznego wystąpienia trzech okoliczności, tj.: (1) w związku ze szkodą wyrządzoną przez funkcjonariusza publicznego przy wykonywaniu władzy publicznej z rażącym naruszeniem prawa, podmiot odpowiedzialny wypłacił odszkodowanie, stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub ugodą, (2) rażące naruszenie prawa jest konsekwencją zawinionego działania lub zaniechania funkcjonariusza publicznego oraz (3) rażące naruszenie prawa zostało stwierdzone w sposób w Ustawie określony, tj. decyzją ostateczną, prawomocnym wyrokiem lub innym prawomocnym albo ostatecznym rozstrzygnięciem, odwołującym się do nieważności orzeczenia, braku podstawy prawnej dla wydania orzeczenia lub rażącego naruszenia prawa (por. art. 5 Ustawy).
2. Odszkodowanie, stanowiące konsekwencję ustalenia odpowiedzialności funkcjonariusza publicznego, nie może być wyższe, aniżeli dwunastokrotność miesięcznego wynagrodzenia mu przysługującego, przy czym jeżeli kilku funkcjonariuszy publicznych dopuściło się działania lub zaniechania, stanowiącego podstawę ustalenia ich odpowiedzialności, każdy z nich ponosi odpowiedzialność do kwoty dwunastokrotności miesięcznego wynagrodzenia w granicach odszkodowania wypłaconego przez podmiot odpowiedzialny – w proporcji do przyczynienia się do rażącego naruszenia prawa i stopnia winy, względnie w częściach równych – jeżeli nie jest możliwe ustalenie stopnia przyczynienia się oraz stopnia winy (por. art. 9 ust. 1 – 3 Ustawy). Oznacza to np., że za szkodę o określonej wartości, spowodowaną działaniem lub zaniechaniem dwóch funkcjonariuszy w jednakowym stopniu zaangażowanych w powstanie szkody – każdy z nich odpowiada do kwoty 12-krotności swojego wynagrodzenia, przy czym łączna kwota odpowiedzialności nie może przekraczać wartości odszkodowania, wypłaconego przez odpowiedzialny podmiot.

3. Jeżeli funkcjonariusz – z winy umyślnej – dopuścił się działania lub zaniechania, stanowiącego podstawę ustalenia jego odpowiedzialności, ponosi odpowiedzialność w granicach odszkodowania wypłaconego przez podmiot odpowiedzialny; jeżeli takiego działania lub zaniechania dopuściło się kilku funkcjonariuszy – ich odpowiedzialność jest solidarna (por. art. 9 ust. 4 i 5 Ustawy)

Wnioski:

1. **Zasadą jest odpowiedzialność określona granicą 12-krotności najwyższego wynagrodzenia przysługującego funkcjonariuszowi w dniu działania lub na koniec okresu zaniechania.** Obowiązek zapłaty odszkodowania nie jest limitowany w czasie, tzn., że funkcjonariusz publiczny ponosi odpowiedzialność za każde zaniechanie lub działanie, z którym Ustawa wiąże powstanie takiego obowiązku. **Limit dotyczy zatem wyłącznie kwotowej granicy odpowiedzialności za pojedynczy incydent, nie zaś liczby incydentów w skali jakiegoś okresu czasu.**
2. Limit powyższy dotyczy również sytuacji, w której odpowiedzialność za działanie lub zaniechanie spoczywa na kilku zobowiązanych, przy czym jest on ustalony odrębnie w odniesieniu do każdego zaangażowanego w powstanie szkody funkcjonariusza.
3. Powyższa zasada nie odnosi się do działania lub zaniechania, stanowiącego podstawę ustalenia odpowiedzialności funkcjonariusza publicznego, jeżeli dopuścił się on tego działania lub zaniechania z winy umyślnej; wówczas granicą jego odpowiedzialności jest wartość szkody.
4. Nie sposób jest zatem wskazać jednoznacznie rekomendacji w zakresie ustalenia sumy gwarancyjnej z tytułu odpowiedzialności OC funkcjonariuszy publicznych; należy tą kwestię rozstrzygać *in casu* przy uwzględnieniu m. in. następujących okoliczności:
 - a. zakres kompetencji funkcjonariusza;
 - b. potencjalna wartość szkody, która może wyrządzić błędna decyzja funkcjonariusza;
 - c. liczba możliwych incydentów w skali roku;
 - d. poziom samodzielności funkcjonariusza etc.
5. Dla porządku wskazuję, że zawarcie ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej, określonej w Ustawie można sensownie rozważać wyłącznie w odniesieniu do działań lub zaniechań o charakterze nieumyślnym, albowiem Ogólne Warunki Ubezpieczeń co do zasady wyłączają odpowiedzialność zakładu w stosunku do zachowań umyślnych.